

Kohtulahendite kogumik

EUROOPA KOHTU OTSUS (teine koda)

20. juuni 2013*

Tariifne klassifikatsioon — Kombineeritud nomenklatuur — Suhkrust valmistatud toode, mis koosneb 65% lüsiinsulfaadist ja 35% tootmisprotsessist pärinevatest lisanditest — Määrus (EÜ) nr 1719/2005 — Määrus (EÜ) nr 1265/2001 — Teatavatele keemiatööstuses kasutatavatele toodetele antav tootmistoetus — Alusetult makstud ühenduse toetus — Tagasimaksmine — Õiguspärase ootuse kaitse põhimõte

Kohtuasjas C-568/11,

mille ese on ELTL artikli 267 alusel Vestre Landsreti (Taani) 9. novembri 2011. aasta otsusega esitatud eelotsusetaotlus, mis saabus Euroopa Kohtusse 14. novembril 2011, menetluses

Agroferm A/S

versus

Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri,

EUROOPA KOHUS (teine koda),

koosseisus: koja president R. Silva de Lapuerta, kohtunikud G. Arestis (ettekandja), J.-C. Bonichot, A. Arabadžev ja J. L. da Cruz Vilaça,

kohtujurist: J. Kokott,

kohtusekretär: ametnik C. Strömholm,

arvestades kirjalikus menetluses ja 22. novembri 2012. aasta kohtuistungil esitatut,

arvestades seisukohti, mille esitasid:

- Agroferm A/S, esindaja: *advokat* J. Lentz,
- Taani valitsus, esindaja: V. Pasternak Jørgensen, keda abistas *advokat* J. Pinborg,
- Euroopa Komisjon, esindajad: C. Barslev ja P. Rossi,

olles 24. jaanuari 2013. aasta kohtuistungil ära kuulanud kohtujuristi ettepaneku,

on teinud järgmise

* Kohtumenetluse keel: taani.

otsuse

- 1 Eelotsusetaotlus käsitleb seda, kuidas tõlgendada nõukogu 23. juuli 1987. aasta määruse (EMÜ) nr 2658/87 tariifi- ja statistikanomenklatuuri ning ühise tollitariifistiku kohta (EÜT L 256, lk 1; ELT eriväljaanne 02/02, lk 382) I lisas, mida on muudetud komisjoni 27. oktoobri 2005. aasta määrusega (EÜ) nr 1719/2005 (ELT L 286, lk 1), oleva kombineeritud nomenklatuuri (edaspidi „KN”) rubriike 2309, 2922 ja 3824 ning liidu õiguse neid põhimõtteid, mis kehtivad alusetult makstud summade tagasimaksmise suhtes.
- 2 Taotlus on esitatud Agroferm A/S (edaspidi „Agroferm”) ja Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri (Taani toidu-, põllumajandus ja kalandusministeerium, edaspidi „Ministeriet”) vahelises kohtuvaidluses, mis puudutab Agrofermi kohustust maksta tagasi talle väidetavalt alusetult makstud lüsiinsulfaadi tootmistoetus.

Õiguslik raamistik

Rahvusvaheline õigus

- 3 Kaupade kirjeldamise ja kodeerimise harmoneeritud süsteem (edaspidi „HS”), mille töötas välja Tollikoostöö Nõukogu (nüüd Maailma Tolliorganisatsioon) ja mis kehtestati 14. juunil 1983 Brüsselis sõlmitud rahvusvahelise kaupade kirjeldamise ja kodeerimise harmoneeritud süsteemi konventsiooniga (edaspidi „HS konventsioon”), kiideti koos 24. juuni 1986. aasta muutmisprotokolliga Euroopa Majandusühenduse nimel heaks nõukogu 7. aprilli 1987. aasta otsusega 87/369/EMÜ (EÜT L 198, lk 1; ELT eriväljaanne 02/02, lk 288).
- 4 HS-i gruppi 29 käsitleva HS-i selgitava märkuse kohaselt käib „lisandid” üksnes nende ainete kohta, mis sisalduvad eraldi kindla keemilise koostisega ühendis tootmisprotsessist tingituna. Neid aineid ei käsitata lubatud lisanditena selle märkuse mõttes, kui lisandid on tootesse jäetud tahtlikult, muutmaks selle toote pigem paremini kasutatavaks ettenähtud otstarbel kui üldiselt paremini käideldavaks.
- 5 HS-i selgitavatest märkustest rubriigi 2309 kohta nähtub, et see rubriik käsitleb tooteid, mis on mõeldud kasutamiseks „komplekssööda” või „söödalisandi” valmistamisel. Need tooted on üldiselt keeruka koostisega, sisaldades hulga koostisosi, mida mõnikord nimetatakse „lisaaineteks”, mille koostis ja hulk on kindlaks määratud konkreetse zootehnilise toodangu huvides. Need koostisosad, mille hulgas on aminohapped, soodustavad eelkõige loomade seedimist ja üldisemalt sööda omastamist loomadel ning kaitsevad viimaste tervist.

Liidu õigus

Tariifne klassifikatsioon

- 6 KN põhineb HS-il. KN-i teises osas klassifitseeritakse kaubad jaotistesse, gruppidesse, rubriikidesse ja alamrubriikidesse.
- 7 KN-i grupi 23 pealkiri on „Toiduainetetööstuse jäägid ja jäätmed; tööstuslikult toodetud loomasöödad”. Selle grupi märkuse 1 kohaselt kuuluvad rubriiki 2309 „muud mujal nimetamata loomasöödadena kasutatavad tooted (v.a taimse tooraine töötlemise jäägid, jäätmed ja kõrvalsaadused), mis on saadud taimse või loomse päritoluga tooraine töötlemisel nõnda, et saadud toode on kaotanud lähtematerjalile iseloomulikud põhiomadused”. KN-i rubriigi 2309 pealkiri on „Loomasöödana kasutatavad tooted”.

- 8 KN-i grupi 29 pealkiri on „Orgaanilised kemikaalid”. Selle grupi märkuse 1 punktides a ja b on sätestatud:

„Kui kontekst ei nõua teisiti, kuuluvad selle grupi rubriikidesse ainult:

- a) eraldi kindla keemilise koostisega ühendid, mis sisaldavad või ei sisalda lisandeid;
 - b) ühe ja sama orgaanilise ühendi kahe või enama isomeeri segud (mis sisaldavad või ei sisalda lisandeid), v.a atsükliliste süsivesinike küllastunud või küllastumata isomeeride (kuid mitte stereoisomeeride) segud (grupp 27).”
- 9 KN-i rubriigi 2922 pealkiri on „Aminoühendid, millel on hapnikku sisaldav funktsionaalrühm.”
- 10 Grupi 38 pealkiri on „Mitmesugused keemiatooted.” KN-i rubriigis 3824 on järgmine kaubakirjeldus: „[v]aluvormi- ja kärnisegutugevdid; mujal nimetamata keemiatooted ja keemiatööstuse või sellega seotud tööstusharude valmistised (k.a need, mis kujutavad endast looduslike saaduste segusid)”.

Tootmistoetused

– Määrus (EÜ) nr 1260/2001

- 11 Nõukogu 19. juuni 2001. aasta määruse (EÜ) nr 1260/2001 suhkrosektori turgude ühise korralduse kohta (EÜT L 178, lk 1; ELT eriväljaanne 03/33, lk 17) artikli 7 lõige 3 sätestab:

„Tootmistoetusi antakse artikli 1 lõike 1 punktides a ja f loetletud toodetele ning artikli 1 lõike 1 punktis d loetletud siirupitele ja CN-koodi 1702 50 00 alla kuuluvale keemiliselt puhtale fruktoosile (levuloos) vahetootena, kui need on mõnes asutamislepingu artikli 23 lõikes 2 osutatud olukorras ja neid kasutatakse teatavate keemiatööstustoodete valmistamisel.

[...]”.

– Määrus (EÜ) nr 1265/2001

- 12 Komisjoni 27. juuni 2001. aasta määruse (EÜ) nr 1265/2001, millega kehtestatakse nõukogu määruse (EÜ) nr 1260/2001 üksikasjalikud rakenduseeskirjad seoses tootmistoetuse andmisega teatavate keemiatööstuses kasutatavate suhkrupeedide jaoks (EÜT L 178, lk 63; ELT eriväljaanne 03/33, lk 76) artikkel 1 sätestab:

„1. Käesoleva määruse kohaldamisel on „põhisaadus”:

- a) määruse [...] nr 1260/2001 artikli 1 lõike 1 punktides a ja f osutatud toode ja
- b) määruse [...] nr 1260/2001 artikli 1 lõike 1 punktis d osutatud ja vähemalt 85% puhtusastmega suhkruisirup, mis kuulub CN-koodide ex1702 60 95 ja 1702 90 99 alla,

mida kasutatakse I lisas loetletud keemiatööstustoodete valmistamisel.

[...]”.

- 13 Määruse nr 1265/2001 artikkel 2 on sõnastatud järgmiselt:

„1. Tootmistoetust annab see liikmesriik, mille territooriumil põhisaadusi töödeldakse.

2. Liikmesriik võib toetust anda üksnes juhul, kui tollikontrolli või samasuguseid tagatise võimaldava halduskontrolliga tagatakse, et põhisaadusi kasutatakse artiklis 3 osutatud taotluses nimetatud eesmärgil.”

14 Selle määruse artikkel 10 sätestab:

„1. Tootmistoetuse taotlus esitatakse kirjalikult selle liikmesriigi pädevale asutusele, kus põhisaadust töötleva hakatakse.

Avalduses märgitakse:

[...]

c) selle keemiatootete tariifirubriik ja kirjeldus, mille valmistamiseks põhisaadus on ette nähtud;

[...]

3. Lõike 2 kohaldamisel:

[...]

b) on tootmistoetuse õiguse saamise tingimuseks töötlejale eelneva heakskiidu andmine selle liikmesriigi poolt, mille territooriumil nimetatud töötleja vahesaadust I lisas osutatud keemiatooteks töödelda kavatseb.

Teises lõigus osutatud heakskiidu annab kõnealune liikmesriik juhul, kui taotleja võimaldab liikmesriigil viia läbi kõik vajalikud kontrollid.

[...]”.

15 Määruse nr 1265/2001 I lisast nähtub, et tootmistoetusi antakse KN-i gruppi 29 (orgaanilised keemiatooted) ja gruppi 38 (mitmesugused keemiatooted) kuuluvate toodete valmistamiseks.

Ühise põllumajanduspoliitika rahastamine

16 Nõukogu 17. mai 1999. aasta määruse (EÜ) nr 1258/1999 ühise põllumajanduspoliitika rahastamise kohta (ELT L 160, lk 103; ELT eriväljaanne 03/25, lk 414) artikkel 8 sätestas:

„1. Kooskõlas siseriiklike õigus- ja haldusnormidega võtavad liikmesriigid meetmed, mis on vajalikud, et:

a) tagada fondist rahastatavate tehingute tegelik toimumine ja nõuetekohane teostamine;

b) tõkestada ja käsitleda eeskirjade eiramist;

c) hüvitada eeskirjade eiramise või hooletuse tagajärjel kaotatud summasid.

Liikmesriigid teatavad komisjonile selleks võetud meetmetest, eriti haldus- ja kohtumenetluste käigust.

2. Kui summasid ei hüvitata täielikult, kannab ühendus eeskirjade eiramisest või hooletusest tulenevad rahalised tagajärjed, välja arvatud juhul, kui eeskirjade eiramise või hooletuse tagajärgede põhjustajateks on liikmesriikide haldus- või muud organid.

Hüvitatud summad makstakse akrediteeritud makseasutustele, kes arvavad need maha fondist rahastatavatest kulutustest. Hüvitatud või hiljem makstud summadelt makstakse fondile intressi.

[...]”.

Põhikohtuasi ja eelotsuse küsimused

- 17 Agroferm on Taani äriühing, mis tootis Esbjergis (Taani) asuvas tehases kuni 2006. aasta juunini lüsiinsulfaati. Lüsiini sisaldavad tooted valmistati suhkrust, mis on lüsiini puhul põhisaadus.
- 18 Agroferm esitas 19. mail 2004 Taani tollile taotluse lüsiinsulfaadi tootmistoetusele eelneva heakskiidu saamiseks. Taotluses selgitas ettevõtja, et tootma hakatakse lüsiinsulfaati, mis tema väitel kuulub KN-i rubriiki 2922. Pärast Taani tollilt heakskiidu saamist maksti Agrofermile regulaarselt tootmistoetust, mis vastas lüsiinsulfaadi tootmiseks kasutatud suhkru kogustele.
- 19 Pärast analüüside tegemist, mille viis läbi äriühing Force Technology, kes teeb Taani tolli nimel toodete tariifseks klassifitseerimiseks nende toodete proovide analüüse, tegi nimetatud äriühing ettepaneku klassifitseerida Agrofermi valmistatav toode KN-i gruppi 23 ja mitte KN-i gruppi 29. Force Technology märkis 5. aprilli 2006. aasta arvamuses, et analüüsitud proov on valmistatud kääritamise teel ning kõnealune toode sisaldas lüsiinsulfaati ja kääritamise kõrvalsaadusi. Nimetatud äriühing tõi välja, et 66% (lüsiinsulfaadi sisaldus kuivaines) puhtusastmega toodet ei saa klassifitseerida KN-i gruppi 29.
- 20 Tolliseadustiku komitee, kelle poole Taani toll pöördus, täpsustas, et lubatud lisandite määra ja keemiatoodete klassifitseerimise üle otsustamisel tuleks eelistada juhtumipõhist lähenemist, ning et põhikohtuasjas kõnealune toode tuleks klassifitseerida KN-i gruppi 23 ja mitte KN-i gruppi 29.
- 21 Direktoratet for FødevareErhverv (Taani veterinaar- ja toiduamet; edaspidi „Direktoratet”) tegi 10. augusti 2006. aasta otsusega Agrofermile teatavaks, et on pärast Euroopa Komisjoni ja tolliseadustiku komiteega konsulteerimist leidnud, et selle äriühingu valmistatavaid tooteid ei saa klassifitseerida lüsiintoodetena KN-i rubriigi 2922 mõttes ja et seetõttu ei olnud sel äriühingul õigust saada tootmistoetusi.
- 22 Direktoratet tegi 22. novembril 2006 otsuse, et Agroferm peab tagasi maksma ligikaudu 86,6 miljoni Taani krooni suuruse summa koos intressiga, mis vastab 2004. augustist 2006. aasta märtsini ulatava ajavahemiku eest saadud tootmistoetusele; põhikohtuasja pooled on nimetatud summa osas eriarvamusel.
- 23 Agroferm esitas 18. detsembril 2006 Direktorateti otsuste peale Ministerietile vaide. Viimane kiitis 18. juuli 2008. aasta otsusega Direktorateti otsused kõikides punktides heaks ja leidis, et Agrofarm ei toiminud tootmistoetusi taotledes heauskselt.
- 24 Agroferm esitas 23. septembri 2009. aastal hagiavalduse Retten i Esbjergile (Esbjergi esimese astme kohus), kes 4. novembri 2009. aasta otsusega ja pärast poolte ühistaotlust saatis asja edasi Vestre Landsretile põhjusel, et põhikohtuasja vaidlus kujutab endast Taani tsiviilkohtumenetluse tähenduses vaidlust põhimõtte üle, sest tegemist oli liidu õiguse tõlgendamise küsimustega ja eelotsusetaotluse esitamine oli tõenäoline.

25 Eelotsusetaotluse esitanud kohus otsustas menetluse peatada ja esitada Euroopa Kohtule järgmised eelotsuse küsimused:

„1. Kas bakteri *Corynebacterium glutamicum* abil suhkrust kääritamise teel valmistatud toode, mis koosneb vastavalt eelotsusetaotluse I lisas olevale üksikasjalikumale kirjeldusele ligikaudu 65% lüsiinsulfaadist ja peale selle tootmisprotsessist pärinevatest lisanditest (lähteained algkujul, tootmisprotsessis kasutatud reaktiivid ja kõrvalsaadused), kuulub [KN-i] rubriiki 2309, rubriiki 2922 või rubriiki 3824?

Kas sellega seoses omab tähtsust see, kas lisandid on tootesse jäetud tahtlikult, muutmaks toote sööda valmistamiseks eriti sobivaks või parandamiseks selle sobivust sööda valmistamiseks, või on lisandid tootesse jäetud põhjusel, et nende kõrvaldamine ei ole vajalik või otstarbekas. Millistest kriteeriumidest tuleb küsimuse juhtumipõhisel lahendamisel lähtuda?

Kas vastuse seisukohalt omab tähtsust see, et on võimalik valmistada muid lüsiini sisaldavaid tooteid, nende hulgas „puhas” lüsiin ($\geq 98\%$) ja lüsiinmonokloriidtooted, mille lüsiinisaldus on suurem kui eelkirjeldatud lüsiinsulfaattootes, ja kas sellega seoses omab tähtsust asjaolu, et eelkirjeldatud lüsiinsulfaattoote lüsiinsulfaadi ja lisaainete sisaldus vastab teiste tootjate lüsiinsulfaattoodete koostisele? Millistest kriteeriumidest tuleb küsimuse juhtumipõhisel lahendamisel lähtuda?

2. Kui õiguspärasuse põhimõttest lähtuvalt peaks tuvastatama, et tootmine ei ole toetuskavaga hõlmatud, siis kas liidu õigusega on vastuolus see, kui liikmesriigi ametivõimud jätavad siseriiklikele õiguskindluse ja õiguspärase ootuse kaitse põhimõtetele tuginedes käesoleva juhtumi taolises olukorras tagasi nõudmata toetussumma, mille tootja heauskselt vastu võttis?

3. Kui õiguspärasuse põhimõttest lähtuvalt peaks tuvastatama, et tootmine ei ole toetuskavaga hõlmatud, siis kas liidu õigusega on vastuolus see, kui liikmesriigi ametivõimud järgivad siseriiklikele õiguskindluse ja õiguspärase ootuse kaitse põhimõtetele tuginedes tähtajalisi võetud kohustusi (toetussertifikaadid), mille tootja sai heauskselt?”

Eelotsuse küsimuste analüüs

Esimene küsimus

26 Eelotsusetaotluse esitanud kohus küsib esimese küsimusega sisuliselt seda, kas selline toode nagu põhikohtuasjas, mis koosneb lüsiinsulfaadist ja tootmisprotsessist pärinevatest lisanditest, kuulub KN-i rubriiki 2309, rubriiki 2922 või rubriiki 3824.

27 Sellega seoses tuleb meenutada, et väljakujunenud kohtupraktika kohaselt on õiguskindluse ning lihtsa järelekontrolli tagamiseks vaja, et kaupade tariifse klassifitseerimise otsustavaks kriteeriumiks oleksid kauba objektiivsed tunnused ning omadused selliselt, nagu need on kindlaks määratud KN-i rubriigi ning jaotise või grupi märkuste sõnastuses (vt eelkõige 25. mai 1989. aasta otsus kohtuasjas 40/88: Weber, EKL 1989, lk 1395, punkt 13; 18. juuli 2007. aasta otsus kohtuasjas C-142/06: Olicom, EKL 2007, lk I-6675, punkt 16, ja 28. juuli 2011. aasta otsus kohtuasjas C-215/10: Pacific World ja FDD International, EKL 2011, lk I-7255, punkt 28).

28 Samuti tuleb märkida, et HS-i selgitavad märkused on olulised vahendid tollitariifistiku ühetaolise kohaldamise tagamiseks ja sellisena annavad need asjakohaseid juhiseid selle tõlgendamiseks (vt 19. mai 1994. aasta otsus kohtuasjas C-11/93: Siemens Nixdorf, EKL 1994, lk I-1945, punkt 12; 27 aprilli 2006. aasta otsus kohtuasjas C-15/05: Kawasaki Motors Europe, EKL 2006, lk I-3657, punkt 36, ja eespool viidatud kohtuotsus Pacific World ja FDD International, punkt 29).

- 29 Esiteks näeb KN-i grupi 29 märkuse 1 punkt a KN-i rubriigi 2922 kohta ette, et selle grupi rubriikidesse kuuluvad ainult eraldi kindla keemilise koostisega orgaanilised ühendid, mis sisaldavad või ei sisalda lisandeid.
- 30 Eelotsusetaotlusest nähtub, et põhikohtuasjas kõnealune lüsiinsulfaattoode koosnes kindla keemilise koostisega orgaanilisest ühendist, mis sisaldas ligikaudu 65% lüsiinsulfaati ja 35% rakumassi, mis oli saadud kasutatud käärutamisprotsessi tulemusel. Eelotsusetaotluse esitanud kohtu sõnul jäeti see rakumass, mis sisaldab kõrge bioloogilise väärtusega toitaineid, tootesse teadlikult, et parandada selle sobivust kasutamisel loomasööda lisainena ja takistada lüsiinsulfaati niiskust imamast.
- 31 Seega tekib küsimus, kas seda rakumassi võib käsitada lisandite hulka kuuluvana, nii et selle esinemine ei mõjuta KN-i grupi 29 märkuse 1 punkti a kohaselt klassifitseerimist selle grupi rubriikidesse.
- 32 Kuigi KN-i grupi 29 märkus 1 lubab lisandite esinemist, tuleb lähtuda sellest, et nende puhul on siiski tegu vaid jäägiga, et mitte mõjutada kõnealuse orgaanilise ühendi esinemist „eraldi”. Nagu kohtujurist oma ettepaneku punktis 31 märkis, on lisandite lubamine seotud asjaoluga, et üldjuhul ei ole 100% puhtusastet tehniliselt võimalik saavutada.
- 33 Lisaks tuleneb KN-i grupi 29 märkuse 1 punktide f ja g, et selle grupi rubriigid võivad sisaldada eelkõige märkuse 1 punktis a nimetatud tooteid, millele on lisatud nende säilitamiseks või transportimiseks või nende identifitseerimise hõlbustamiseks või ohutuse tagamiseks erinevaid aineid, kui nende ainete lisamine võib teha need tooted üldiselt paremini käideldavaks, kuid mitte paremini kasutatavaks ettenähtud otstarbel.
- 34 Kuna grupi 29 märkuse 1 punktide f ja g kohaselt tuleb muude ainete lisamisel toodetele, mida võib klassifitseerida nimetatud gruppi, järgida eriti ohutusest ja identifitseerimisest tulenevate põhjustega seotud teatavaid konkreetseid nõudeid, nii et samas säilib vaadeldava toote üldotstarve, tuleb sedastada, et see kehtib *a fortiori* ka sama grupi märkuse 1 punktis a viidatud lisandite kohta.
- 35 Nimelt, kui toode sisaldab tootmisprotsessist pärinevaid lisandeid, mis muudavad selle kasutatavaks teataval konkreetset otstarbel, mis erineb üldotstarbest, ei saa sellist toodet käsitada kui „eraldi” olevat KN-i grupi 29 märkuse 1 punkti a mõttes, kuna sellised lisandid on toote kasutamisel olulised.
- 36 Lisaks tuleneb selline hinnang ka HS-i selgitavast märkusest grupi 29 kohta, mida on meenutatud käesoleva kohtuotsuse punktis 4.
- 37 Antud juhul tuleneb eelotsusetaotlusest, et lisandid jäeti põhikohtuasjas käsitletavasse tootesse pärast kääritamist, eesmärgiga muuta see paremini kasutatavaks konkreetset otstarbel täissööda lisainena, mis sisaldab teatud arvul kõrge bioloogilise väärtusega toitaineid, mitte üldiselt paremini käideldavaks muutmiseks.
- 38 Sellest tuleneb, et sellist lüsiinsulfaattoodet nagu põhikohtuasjas ei saa klassifitseerida KN-i rubriiki 2922.
- 39 Mis puudutab KN-i rubriiki 2309, siis see käsitleb „loomasöödana kasutatavaid tooteid”. Vastavalt KN-i grupi 23 märkusele 1 hõlmab nimetatud rubriik muid mujal nimetamata loomasöödana kasutatavaid tooteid (v.a taimse tooraine töötlemise jäägid, jäätmed ja kõrvalsaadused), mis on saadud taimse või loomse päritoluga tooraine töötlemisel nõnda, et saadud toode on kaotanud lähtematerjalile iseloomulikud põhiomadused.
- 40 Lisaks tuleneb KN-i rubriigiga 2309 seonduvatest HS-i selgitavatest märkustest, mida on meenutatud käesoleva kohtuotsuse punktis 5, et see rubriik käsitleb eelkõige lisaineid, nende hulgas aminohappeid, mille koostis ja hulk on kindlaks määratud teatud zootehnilise toodangu huvides.

- 41 Seoses sellega tuleb märkida, et toote kasutuseesmärk võib olla objektiivne klassifitseerimiskriteerium, juhul kui see tuleneb nimetatud toote olemusest ja seda saab hinnata selle kauba objektiivsete tunnuste ning omaduste alusel (vt 15. veebruar 2007. aasta otsus C-183/06: RUMA, EKL 2007, lk I-1559, punkt 36; eespool viidatud kohtuotsus Olicom, punkt 18, ja 29. aprilli 2010. aasta otsus kohtuasjas C-123/09: Roeckl Sporthandschuhe, EKL 2010, lk I-4065, punkt 28).
- 42 Eelotsusetaotlusest nähtub, et selline lüsiinsulfaattoode nagu põhikohtuasjas on mõeldud kasutamiseks lisaainena loomasööda valmistamisel. See koosneb erinevatest ainetest, sealhulgas aminohapped, mis on loomadele toitumise mõttes kasulikud.
- 43 Tulenevalt sellise toote objektiivsetest tunnustest ja eriti tootmisprotsessist pärinevatest rakumassis olevatest ainetest, mis teadlikult jäetakse toote hulka, on see toode mõeldud kasutamiseks lisaainena loomasööda valmistamisel. Sellest tuleneb, et antud toode vastab tingimustele, mis on nõutavad selle klassifitseerimiseks KN-i rubriiki 2309.
- 44 KN-i rubriigi 3824 kohta piisab, kui märkida, et see rubriik on jääkrubriik, mida kohaldatakse üksnes siis, kui kõnesolevat toodet ei saa klassifitseerida ühtegi teise rubriiki. Kuna antud juhul ei ole sellise olukorraga tegemist, puudub vajadus analüüsida selle rubriigi asjakohasust.
- 45 Järelikult tuleb esimesele küsimusele vastata, et KN-i tuleb tõlgendada nii, et lüsiinsulfaati ja tootmisprotsessist pärinevaid lisandeid sisaldav toode tuleb klassifitseerida rubriiki 2309 kui loomasöödana kasutatav toode.

Teine ja kolmas küsimus

- 46 Eelotsusetaotluse esitanud kohus küsib teise ja kolmanda küsimusega, mida tuleb analüüsida koos, sisuliselt seda, kas liidu õigusega on vastuolus, kui liikmesriigi toll, lähtudes õiguskindluse ja õiguspärase ootuse kaitse põhimõtetest, mida tuleb siseriikliku õiguse kohaselt järgida, esiteks nõuab heauskselt tootjalt lüsiinsulfaadi tootmiseks alusetult makstud tootmistoetuse tagasimaksmist, ja teiseks keeldub täitmast tootja suhtes võetud kohustust maksta selle toote osas tootmistoetust.
- 47 Esmalt tuleb meenutada väljakujunenud kohtupraktikat, mille kohaselt ei saa pidada liidu õigusega vastuolus olevaks seda, kui siseriiklikus õiguses võetakse haldusaktide kehtetuks tunnistamise ja riigi ametiasutuste poolt alusetult välja makstud finantsabi tagasinõudmise juures seaduslikkuse põhimõtte kõrval arvesse ka õiguspärase ootuse kaitse ja õiguskindluse põhimõtteid, kuna viimati nimetatud on osa liidu õiguskorrast. Neid põhimõtteid tuleb eriti rangelt järgida siis, kui tegemist on õigusnormidega, mis võivad tekitada rahalisi kohustusi (vt 13. märtsi 2008. aasta otsus liidetud kohtuasjades C-383/06-C-385/06: Vereniging Nationaal Overlegorgaan Sociale Werkvoorziening jt, EKL 2008, lk I-1561, punkt 52, ja seal viidatud kohtupraktika).
- 48 Seega tuleb märkida, et määrus nr 1265/2001, mille alusel maksti Agrofermile lüsiinsulfaadi tootmistoetust, kehtestab ühise põllumajanduspoliitika raames üksikasjalikud rakenduseeskirjad määrusele nr 1260/2001, mis käsitleb suhkrusektori turgude ühist korraldust.
- 49 Seega, nende summade tagasimaksmise, mille liit on määruse nr 1265/2001 kohaselt välja maksnud alusetult, õiguslik alus on määrus nr 1258/1999 ühise põllumajanduspoliitika rahastamise kohta (vt analoogia alusel struktuurifondidest makstud toetuste tagasinõudmise kohta eespool viidatud kohtuotsus Vereniging Nationaal Overlegorgaan Sociale Werkvoorziening jt, punkt 39).
- 50 Iseäranis paneb nimetatud määruse artikli 8 lõike 1 punkt c liikmesriikidele kohustuse nõuda tagasi eeskirjade eiramise või hooletuse tagajärjel kaotatud summad, ilma et oleks vaja siseriiklikus õiguses ette nähtud volitust (vt selle kohta 21. septembri 1983. aasta otsus liidetud kohtuasjades 205/82-215/82: Deutsche Milchkontor jt, EKL 1983, lk 2633, punkt 22).

- 51 Õiguskindluse ja õiguspärase ootuse kaitse põhimõtete rakendamine peab selles kontekstis toimuma liidu õiguse nõuetest lähtudes (vt analoogia alusel eespool viidatud kohtuotsus Vereniging Nationaal Overlegorgaan Sociale Werkvoorziening jt, punkt 53).
- 52 Sellega seoses tuleb märkida, et liidu õigusakti konkreetse sätte vaidlustamisel ei saa tugineda õiguspärase ootuse kaitse põhimõttele, ning liidu õigust kohaldama kohustatud siseriikliku ametiasutuse tegevus, mis on sellega vastuolus, ei saa olla ettevõtja jaoks alus õiguspärasele ootusele olla koheldud viisil, mis on liidu õigusega vastuolus (vt 1. aprilli 1993. aasta otsus liidetud kohtuasjades C-31/91-C-44/91: Lageder jt, EKL 1993, lk I-1761, punkt 35), 16. märtsi 2006. aasta otsus kohtuasjas C-94/05: Emsland-Stärke, EKL 2006, lk I-2619, punkt 31, ja 7. aprilli 2011. aasta otsus kohtuasjas C-153/10: Sony Supply Chain Solutions (Europe), EKL 2011, lk I-2775, punkt 47).
- 53 Määruse nr 1265/2001 artikli 1 lõige 1 nimetab „põhisaadusena”, mille tootmisele toetust makstakse, eelkõige suhkrut, mida kasutatakse nimetatud määruse I lisas loetletud keemiatööstustoodete valmistamiseks. Selles lisas on mainitud sõnaselgelt tooted, mis kuuluvad KN-i gruppidesse 29 ja 38. Nimetatud määruse artikli 10 lõike 1 punktist c tuleneb ka, et tootmistoetuse taotluses tuleb täpsustada selle keemiatoodete tariifirubriik ja kirjeldus, mille valmistamiseks põhisaadus on ette nähtud.
- 54 Nagu kohtujurist selle kohta oma ettepaneku punktis 63 märkis, saab ettevõtja ootus tootmistoetust saada olla kaitstud ainult ulatuses, milles tema valmistatud toode klassifitseeritakse sertifikaadis nimetatud KN-i rubriiki või gruppi.
- 55 Antud juhul, nagu nähtub ka esimesele eelotsuse küsimusele antud vastusest, oleks põhikohtuasjas kõnealune toode tulnud tegelikult klassifitseerida KN-i rubriiki 2309, mitte rubriiki 2922, nagu deklareeris tootmistoetust saanud ettevõtja.
- 56 Seega oli selle toote tootmistoetus liidu õigusega vastuolus. Järelikult tuleb sedastada, et ametiasutus ei saanud asjaomasele ettevõtjale, olenemata viimase heausksusest, tekitada õiguspärasest ootusest, et teda koheldakse talle soodsalt vastuolus liidu õigusega. See kehtib vaatamata sellele, et esiteks oleks neid toetusi makstud selle ametiasutuse eelneva heakskiidu alusel, ja teiseks oleks see ametiasutus võtnud enne ettevõtja deklaratsioonist tehtud vea avastamist kohustuse maksta välja uued toetused.
- 57 Eelnevatest kaalutlustest tulenevalt tuleb teisele ja kolmandale küsimusele vastata, et õiguspärase ootuse põhimõtet tuleb tõlgendada nii, et sellega ei ole vastuolus, kui liikmesriigi toll sellises olukorras, millega on tegemist põhikohtuasjas, esiteks nõuab heauskselt tootjalt lüsiinsulfaadi tootmiseks alusetult makstud tootmistoetuse tagasimaksmist, ja teiseks keeldub täitmast tootja suhtes võetud kohustust maksta selle toote osas tootmistoetust.

Kohtukulud

- 58 Kuna põhikohtuasja poolte jaoks on käesolev menetlus eelotsusetaotluse esitanud kohtus poolelioleva asja üks staadium, otsustab kohtukulude jaotuse siseriiklik kohus. Euroopa Kohtule seisukohtade esitamisega seotud kulusid, välja arvatud poolte kohtukulud, ei hüvitata.

Esitatud põhjendustest lähtudes Euroopa Kohus (teine koda) otsustab:

1. Nõukogu 23. juuli 1987. aasta määruse (EMÜ) nr 2658/87 tariifi- ja statistikanomenklatuuri ning ühise tollitariifistiku kohta I lisas, mida on muudetud komisjoni 27. oktoobri 2005. aasta määrusega (EÜ) nr 1719/2005, olevat kombineeritud nomenklatuuri tuleb tõlgendada nii, et lüsiinsulfaati ja tootmisprotsessist pärinevaid lisandeid sisaldav toode tuleb klassifitseerida rubriiki 2309 kui loomasöödana kasutatav toode.

- 2. Õiguspärase ootuse põhimõtet tuleb tõlgendada nii, et sellega ei ole vastuolus, kui liikmesriigi toll sellises olukorras, millega on tegemist põhikohtuasjas, esiteks nõuab heauskselt tootjalt lüsiinsulfaadi tootmiseks alusetult makstud tootmistoetuse tagasimaksmist, ja teiseks keeldub täitmast tootja suhtes võetud kohustust maksta selle toote osas tootmistoetust.**

Allkirjad